

Digitaliseret af | Digitised by

**DET KGL.
BIBLIOTEK**

Royal Danish Library

Forfatter(e) | Author(s):

Titel | Title:

Udgivet år og sted | Publication time and place:

Fysiske størrelse | Physical extent:

Paulli, Simon.; Simon Paulli.

Carl Christian Cordts f. 9. Marts 1844 - d. 17.
September 1910

Kbhvn. : Nielsen & Lydicke, 1911

[4] s.

DK

Værket kan være ophavsretligt beskyttet, og så må du kun bruge PDF-filen til personlig brug. Hvis ophavsmanden er død for mere end 70 år siden, er værket fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit. Hvis der er flere ophavsmænd, gælder den længstlevendes dødsår. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

UK

The work may be copyrighted in which case the PDF file may only be used for personal use. If the author died more than 70 years ago, the work becomes public domain and can then be freely used. If there are several authors, the year of death of the longest living person applies. Always remember to credit the author

DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM

UDSTILLING FEBRUAR 1911

CARL CHRISTIAN CORDTS

f. 9. Marts 1844 — d. 17. September 1910

CORDTS er født i Nyborg, hvor Faderen, en Holstener, var Overfyrværker. Den unge Cordts blev ansat paa Amtstuen i Nyborg, en Virksomhed, der ikke tiltalte ham, og da han tidligt havde vist Anlæg for Tegning, kom han ca. 15 Aar gammel her til Byen og blev optaget som Elev paa Kunstakademiet, hvis Skoler han gennemgik; i sin ældre Alder mindedes Cordts ofte med Stolthed, at han som ung havde haft selve Marstrand til Lærer! Han deltog i Krigen 1864 som Aspirant og rejste derefter i 3 Aar til Australien, hvor han havde Familie og haabede at kunne slaa sig igennem som Kunstner. Dette lykkedes imidlertid ikke efter Forventning; han rejste tilbage til København og blev her i Slutningen af Tresserne »opdaget« af daværende Professor i Zoologi Reinhardt. Cordts viste straks ganske ualmindelige Evner ved Fremstillingen af naturhistoriske Objekter og udviklede sig hurtigt til en fremragende Meister paa dette Omraade. Det ældste af de udstillede Billeder er fra 1869¹⁾, og i Løbet af Halvfjerdserne udfører Cordts en Række lithografiske Billeder til Reinhardts²⁾ og Lützens³⁾ Ar-

¹⁾ Illustrationer til et Arbejde af Reinhardt, om Tandskiftet hos Centetes.

²⁾ Se Billederne til Reinhardt 1875, 1878, 1879.

³⁾ Se Billederne til Lütken 1875 (her findes et Blad med Paategning: »Mit første Forsøg paa Lithografering«), 1876, 1878.

1911. L. 1690

bejder, der vakte stor og berettiget Opsigt og overalt fandt Anerkendelse og Beundring saavel for den kunstneriske Udførelse som ogsaa for den minutiøse Nøjagtighed, hvormed Genstandene var fremstillet. Hans lithografiske Arbejder og Tegninger bragte ham store Hædersbevisninger ved flere Udstillinger (Medaille 1ste Klasse ved Nordisk Industri-, Landbrugs- og Kunstudstilling København 1888, Guldmedailler Paris 1889, Chicago 1893, Paris 1894, Malmø 1896, Sølvmedaille Stockholm 1897).

Naturvidenskabelige Værker kræver meget ofte, at de beskrevne Genstande afbildes naturtro og nøjagtigt; det er nødvendigt for Forstaaelsen og for at bibringe Læseren den rigtige Opfattelse. Men i de allerfleste Tilfælde savner Videnskabsmanden de kunstneriske Evner og den fornødne Uddannelse til selv at kunne fremstille Billederne; han maa have en Kunstner til Hjælp — men denne mangler ofte Forstaaelsen af Objektet. Det fuldendte Resultat fremkommer derfor kun ved et lykkeligt Samarbejde mellem Videnskabsmanden og Kunstneren; det gælder for Videnskabsmanden om at faa Kunstneren til at se paa Genstanden med »hans« — Videnskabsmandens — Øjne! Desværre minder saa mange Billeder i naturvidenskabelige Værker om større eller mindre Brist paa dette afgørende Punkt.

Det, som gjorde Cordts til den fortrinlige naturhistoriske Tegner, var en *Række Egenskaber*. Først hans egentlige kunstneriske Evne: hans ualmindelige skarpe Opfattelse af Formforhold og Evne til at gengive dem. Sjældent mislykkedes noget for ham i denne Retning; sammenligner man hans Billeder med Naturen, har man i den stærkeste Grad Indtryk af, at det er selve Genstanden man har for sig og ikke blot »noget i den Retning«, hvilket sidste gælder talrige af de Figurer, som man ellers ser. Dernæst. en solid kunstnerisk Uddannelse, og endelig: en utrolig men overordentlig værdifuld Omhyggelighed for at intet blev urigtigt, at alt blev som Genstanden viste det. Naar han skulde begynde en Tegning, ønskede han først en grundig Forklaring af saa vidt mulig alle Detailler i Genstanden og underkastede den derefter selv et nøje Studium. Gjorde man ham under Arbejdet opmærksom paa en eller anden Ting, som var urigtig opfattet, saa satte han alt ind paa at

faa Fejlen ændret; man maatte i den Retning være overordentlig forsigtig, da en flygtig henkastet Ytring kunde foranledige ham til en fuldstændig Omstøbning af Tegningen. Ønskede man af en eller anden Grund at fjærne sig fra det foreliggende Objekt, blev han fortvivlet og søgte at undgaa det. Til at udføre mere eller mindre konstruerede Figurer — som man i Zoologien ofte kan have Brug for — egnede han sig derfor absolut ikke.

Den minutiøse Omhu, hvormed han helst arbejdede, kommer næppe noget Sted stærkere frem end i nogle af de lithografiske Billeder af fossile Knogler¹⁾. Hvad han her har præsteret i denne Retning, grænser til det utrolige; og det uden at Helhedsindtrykket paa nogen Maade lider. Ogsaa hans Billeder af Fiske²⁾ er ganske bedaarende, i al Fald for en Zoolog, der samtidig kan vurdere den kunstneriske Holdning og har Kærlighed til Stoffets Enkeltheder.

Hans ekstreme Omhu og Interesse for det fuldt udarbejdede førte med sig, at hans Arbejde blev ret langsomt, og ofte maatte man standse det, naar han helst vilde have fortsat det. Men ogsaa det, som han selv regnede for halvfærdigt, var ofte ganske fortrinligt; med ret faa Streger har han tit haft Held til at give noget særdeles rammende og fortrinligt.

Allerede som ung blev han (i 1869) ved Prof. Reinhardts Tilskyndelse og Anbefaling ansat som Telegrafist og virkede i denne Stilling lige til sin Død; Resten af sin Arbejdstid anvendte han paa sin Kunst. Hans Liv var delt mellem Telegrafstationen og Tegnebordet — men alligevel naaede han at skabe en meget betydelig Produktion af forskellig Natur: lithografiske Billeder til Værker af Reinhardt, Lütken, Steenstrup, Boas, Rostrup, Levinsen, Joh. Petersen, Posselt, Søren Hansen, Will. Sørensen, Meinert, Traustedt osv. — Tegninger med Pen eller Pensel i stort Antal; Udstillingen viser dels store Værker helt igennem illustrerede af Cordts (f. Eks. Boas Dansk Forstzoologi, Boas and Paulli, The Elephant's Head), dels talrige Bidrag til forskellige Forfatteres Værker (Rostrup, Sand, Mørkeberg, Paulli, Jungersen osv.) — og endelig viser Udstillingen nogle faa Billeder af Hoveder af Køer og Faar

¹⁾ Se Reinhardt 1875, 1878, 1879; Boas 1881; Søren Hansen 1888.

²⁾ Se Lütken 1875, 1878, 1880, 1892.

som en meget ringe Prøve paa hans Evne til Fremstilling af Forelæsningstavler; af disse har han, navnlig for Prof. Boas, fremstillet en betydelig Række, der ogsaa vidner om hans store Evner i Brugen af Pensel og Farver, med hvilke han ofte opnaaede glimrende Virkning.

Blandt Cordts's fremtrædende Egenskaber maa ogsaa nævnes hans store Kærlighed til og Trofasthed i Arbejdet; han gik helt op i Fremstillingen af sine Billeder og glædede sig lige saa meget som Forfatteren over hvert vellykket Resultat. Illustrering af andres Værker tog hans Tid og Kraft, og der levnedes ham ingen Tid til selvstændigt Arbejde; Udstillingen viser i denne Henseende kun ét Blad, det smukke Lithografi af Fru Marie Cordts (lithograferet c. 1901).

Endnu maa nævnes, at Cordts var en beskeden Mand. Den naturhistoriske Tegners Lod er nu en Gang — ikke alene her hjemme men ogsaa andre Steder paa Jordkloden — saaledes, at den vel kan bringe sin Mand Ære og Berømmelse langt ud over Fædrelandets Grænser — den bringer ham sjældent Guld! Videnskaben formaar ikke at maale den kunstneriske Frembringelse med samme Maal som Kunstsamlere. Saaledes gik det ogsaa Cordts; hans Kunst bragte ham ikke stor Vinding — men derimod saa megen desto større Ære, som han ogsaa var stolt over. Hans Navn er knyttet til dansk videnskabeligt Arbejde i de sidste 40 Aar og vil altid blive nævnt med Ære; det indtager en Plads i første Række.

Da Cordts i Halvfjerdserne traadte frem som naturhistorisk Tegner, var han egentlig fuldt færdig udviklet som Kunstner. Men han havde den Lykke, at han, som Aarene gik, ingenlunde blev ringere. Tværtimod! Det samme fortrinlige Arbejde leverede han lige til det sidste; den samme Overlegenhed overfor det forelagte Stof; hans sidste Tegninger staar i Friskhed, i kunstnerisk Behandling og i naturotro Gengivelse fuldt paa Højde med hans første.

SIMON PAULLI.

